

Remissyttrande

Handläggare

Susanna Hogdin
Miljöprövningsenheten
susanna.hogdin@havochvatten.se

Datum 2021-09-28

Dnr 2085-2021

Miljödepartementet
103 33 Stockholm
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Remiss av Klimaträttsutredningens betänkande En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden (SOU 2021:21) M2021/00830

Sammanfattning

HaV stödjer utredningens grundläggande ansats om att växthusgasutsläppen måste minska och att samhället måste ställa om till icke-fossila energikällor. Av utredningen framgår dock att möjligheten att minska klimatutsläppen genom att ta upp frågor om utsläpp av klimatgaser inom ramen för miljöprövningsprocessen kommer att ha en begränsad effekt på utsläppen. Havs- och vattenmyndigheten anser därför att det är angeläget att parallellt arbeta med andra styrmedel än lagstiftning för att styra mot klimatmålen.

Ur principiell synvinkel ser Havs- och vattenmyndigheten positivt på att klimatperspektivet ska ingå i miljöbalkens mål och att utsläpp av klimatgaser ska beaktas vid både prövning och tillsyn. Genom att ställa krav på verksamhetsutövaren att beskriva utsläppen i MKB så ges prövningsmyndigheter möjligheter att ställa krav på verksamhetsutövare att vidta åtgärder när detta bedöms vara befogat. På detta sätt bedöms utredningens förslag ändå göra en viss nytta.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten är förvaltningsmyndighet på miljöområdet för frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag och hav. HaV företräder staten som remissinstans i vissa miljöprövningar utifrån vårt myndighetsuppdrag. Deltagandet är inriktat mot principiellt viktiga frågor och verksamheter som är betydelsefulla för havs- och vattenmiljön eller fisket. Utsläpp av klimatgaser hör inte till de frågor som myndigheten bevakar i prövningsmål utan detta ligger huvudsakligen på Naturvårdsverkets bord.

Växthusgasutsläpp och klimatförändringar handlar dock till stora delar om vattnets kretslopp, och vilka effekter och konsekvenser det ger upphov till på kort och lång sikt. Att växthusgasutsläppen måste minska och att samhället behöver klimatanpassas råder det ingen tvekan om. Särskilt

behöver vattenmiljöerna ges utrymme vid kust, sjö och vattendrag med så naturliga förhållanden som möjligt, för att ge samhälle och ekosystem nödvändig resiliens.

HaV stödjer därför utredningens grundläggande ansats om att växthusgasutsläppen måste minska och samhället måste ställa om till icke-fossila energikällor. Styrmedel behövs därför som ger effekt både på kort och på lång sikt.

Eftersom klimatförändringarna utgör en av vår samtids allra största utmaningar så bedömer Havs- och vattenmyndigheten att det är positivt att klimatperspektivet på ett tydligare sätt ingår i miljöbalkens mål och att utsläpp av klimatgaser ska beaktas i prövningen. Att t.ex. utsläppen tydligare beskrivs i MKB får prövningsmyndigheten ökade möjligheter att bedöma utsläppen i prövningsprocessen och ställa krav på att åtgärder vidtas när detta är befogat.

Av Klimatråtsutredningens betänkande framgår dock att räckvidden av förslaget berör endast ca 1-5 % av klimatgasutsläppen. HaV bedömer därför att det är viktigt att möjligheten att ställa krav på företag i individuell prövning också kompletteras med andra styrmedel som ökar incitament till minskade utsläpp i fler verksamheter än de som är föremål för prövning.

EU Kommissionen presenterade den 14 juli 2021 sitt åtgärds paket för nå klimatmålen med European Green Deal. Åtgärds paketet inkluderar många och breda insatser för att nå klimatmålen, men tidskrävande individuella miljöprövningar av verksamheter är inte en av dem.

För att ge företag, organisationer och privatpersoner tydliga incitament för att minska sina växthusgasutsläpp inom alla verksamhetsled rekommenderar HaV att, utöver de aktuella förslagen, även andra styrmedel för att styra mot klimatmålen övervägs, sådana som är effektivare och som ger effekt även på kort sikt.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Johan Kling efter föredragning av utredaren Susanna Hogdin. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetscheferna Eva-Britt Eklöf Petrusson och Johan Stål, verksamhetsutvecklaren Lennart Sorby samt verksamjuristen Anna Johansson medverkat.



Johan Kling